

MOTIONER

VÄCKTA HOS

STOCKHOLMS STADSFULLMÄKTIGE

ÅR 1915.

N:r 6.

Av herr von Koch m. fl. om dels tillsättande av en nykterhetsnämnd i enlighet med alkoholistlagen, dels åtgärd i syfte att Stockholms stadsfullmäktiges skyldighet att avgiva yttranden över ansökningar om rättighet att utskänka vin och öl samt ang. klubb-utskänkning av brännvin må kunna överlätas på en av stadsfullmäktige tillsatt nämnd.

Till stadsfullmäktige.

Enligt den av riksdagen antagna lagen av den 30 juni 1913 om behandling av alkoholister, som väntas träda i kraft år 1916, skall i varje kommun finnas en nykterhetsnämnd, vilken, där ej särskild sådan nämnd blivit tillsatt, utgöres av kommunens fattigvårdsstyrelse. Särskild nämnd skall tillsättas av stadsfullmäktige, och om dess sammansättning, ledamöternas valperiod, nämndens arbetsformer o. s. v. gäller i allmänhet vad om fattigvårdsstyrelse finnes stadgat; dock skall för Stockholm i dessa hänseenden gälla de bestämmelser, som konungen på förslag av stadsfullmäktige meddelar.

Om nämndens uppgift stadgas i lagens § 4:

»1 mom. Ansökning om förordnande att person, som omförmäles i 1 §, skall intagas å allmän anstalt för vård av alkoholister må göras av nykterhetsnämnden i den kommun, där han vistas eller äger hemortsrätt.

2 mom. Innan sådan ansökning göres, skall nämnden inhämta noggranna upplysningar om ifrågavarande person samt, därest ej uppenbarligen utsikt saknas att utan tvång återföra honom till ett nyktert och ordentligt liv, vidtaga härför lämpade åtgärder, såsom att söka

förmå honom att ingå i nykterhetsförening,

bereda honom, för minskande av frestelserna till bruk av rusdrycker, anställning hos lämplig person eller ombyte av verksamhet eller vistelseort,

utverka hos försäljare av brännvin, vin eller öl, att sådana drycker ej utlämnas till honom,

förmå honom att rådfråga läkare och följa dennes föreskrifter eller att frivilligt söka vård å lämplig anstalt.

I fall av behov äger nykterhetsnämnd att för vidtagande av de i detta moment omförmälda åtgärder till sitt biträde utse ombud antingen bland sina egna ledamöter eller bland andra för uppgiften lämpade personer, föreningar eller stiftelser.»

Då nämndens uppgift sålunda är särdeles viktig, torde det vara önskvärt — såsom också hr Rabe framhåller i sitt förslag till kommunalförvaltningens omorganisation — att en särskild nykterhetsnämnd utses, och detta så mycket hellre, som för en så stor stad som Stockholm ett permanent förvaltningsorgan kräves för åtskilliga nykterhetspolitiska frågor. Bland dessa må nämnas anslagen till nykterhetsföreningar, nykterhetsundervisning och alkoholfria restauranter, men dessutom kan ifrågasättas att på nykterhetsnämnden överflyttas den nu stadsfullmäktige påvilande uppgiften att avgiva yttrande över dels från klubbar och andra föreningar inkomna ansökningar att utskänka brännvin, dels från kaféer m. m. ingivna ansökningar om tillstånd att utskänka vin och öl.

Frågan om att överflytta dessa ärenden från stadsfullmäktige till en särskild delegation framfördes redan 1906 av herr Hammarlund, som i motion n:r 29 för nämnda år yrkade, att stadsfullmäktige hos kungl. maj:t skulle hemställa om sådan ändring i vin- och ölförsäljningsförordningen, att den stadsfullmäktige åliggande skyldigheten att avgiva yttrande i dessa frågor kunde överlätas å en särskild delegation. Stadsfullmäktige biföllo ej motionen, men beslöt den 25 mars 1907 att utse en kommitté av 7 personer med uppdrag att granska och till stadsfullmäktige ingiva yttrande över de under året inkomna ansökningarna om tillstånd att utskänka vin och öl. En sådan kommitté har sedan årligen utsetts och har sedan

1910 erhållit uppdrag att även avge yttrande över ansökningar från klubbar att utskänka brännvin. Emellertid kvarstår, trots denna anordning, den svårigheten, att stadsfullmäktige till sist skola yttra sig om alla de inkomna ansökningarna. I sin ifrågavarande motion yttrade herr Hammarlund »att syftet med inhämtande av stadsfullmäktiges yttrande över ifrågavarande utskänkingsfrågor är det bästa, och utan tvivel kan föreskriften om utlåtande av stadsfullmäktige lätt tillämpas i smärre och medelstora städer, där antalet dylika försäljningsställen ej är större än att stadens förtroende-män kunna personligen göra de för utlåtandets avgivande behövlige undersökningarna. Men i huvudstaden blir detta en omöjlighet, utan få stadsfullmäktige härstädes påtaga sig ansvaret för ett yttrande, rörande vilket det även med bästa vilja i världen icke är möjligt för fullmäktiges flertal att själva bilda sig en personlig uppfattning. I detta hänseende kan det vara tillräckligt erinra därom, att stadsfullmäktige den 5 sistlidna oktober anmodades yttra sig över icke mindre än 533 ansökningar om rätt att från den 1 januari 1907 utskänka vin och öl. Ärendet har i dag avgjorts av stadsfullmäktige. Om beslutet skulle fotats på personlig uppfattning, hade krävts, att varje stadsfullmäktig under loppet av de två senaste månaderna i medeltal varje dag undersökt ett tiotal öl- och vinutskänkingsställen. Erfarenheten från de två senaste åren har givit vid handen, att här behövs en ändring vad vidkommer huvudstaden, för vilken ju även på många andra områden gälla särskilda lagbestämmelser.»

Om denna motion yttrar herr Rabe, efter att ha meddelat en del siffror rörande stadsfullmäktiges befattning med utskänkingsfrågorna, i sitt ovannämnda förslag följande:

»Denna undersökning synes mig nogsamt bestyrka riktigheten av den motion (av herr Hammarlund, n:r 29 för år 1906), som gav anledning till kafékommitténs tillsättning. — *I och för sig äro frågorna om särskilda utskänkingsrättigheter föga lämpade att underkastas prövning av en så stor församling som stadsfullmäktige. Om de personliga förhållanden, som härvid måste vara av väsentlig betydelse, kunna stadsfullmäktige under en offentlig överläggning endast med svårighet bilda sig något omdöme. Icke heller synes det mig riktigt, att stadsfullmäktiges arbetsbörda, som ändå är nog så omfattande, ytterligare betungas med ärenden, som uppenbarligen vida bättre handläggas av en relativt fåtalig nämnd.*»

De synpunkter som här uttalas, torde numer, ej minst efter den senaste tidens behandling av utskänkingsfrågorna, delas av stadsfullmäktiges vida övervägande flertal. Det torde i själva verket vara hart när omöjligt för en församling på 100 personer att tillfredsställande behandla frågor av denna natur. Ju förr en annan anordning träffas, dess bättre.

För lämpligheten att icke invänta resultatet av de omfattande omorganisationsplanerna inom kommunalförvaltningen utan söka få till stånd snarast möjligt en permanent nämnd för nykterhetsfrågornas behandling talar icke minst den omständigheten, att interneringslagen väntas träda i kraft år 1916. Tillsättandet av nykterhetsnämnden är därför oundgängligt, för så vitt ej stadsfullmäktige vilja utse fattigvårdsnämnden att fungera som nykterhetsnämnd, en utväg som av flera skäl ej torde böra ifrågakomma. Då givetvis utarbetandet av förslag till bestämmelser för nykterhetsnämnden måste draga någon tid och kungl. maj:ts beslut över stadsfullmäktiges förslag till nämndens organisation erfordras, torde det vara angeläget att snarast möjligt uppdraga åt en kommitté, exempelvis den, som erhållit stadsfullmäktiges uppdrag att inkomma med förslag till anordnande av en allmän anstalt för alkoholister för huvudstaden, att utreda frågan och till stadsfullmäktige avlämna förslag till ordnandet av densamma. Härjämte måste hos kungl. maj:t anhållas om ändring i gällande förordningar i syfte att en av stadsfullmäktige tillsatt nämnd må erhålla rättighet att i stället för stadsfullmäktige avgiva yttrande rörande ansökningar om tillstånd att utskänka brännvin, vin och öl. Huruvida nykterhetsnämnden bör få detta uppdrag eller saken på annat sätt kan ordnas torde också bli föremål för utredning.

På grund av vad vi sålunda anfört tillåta vi oss hemställa:

1) att stadsfullmäktige måtte besluta att i enlighet med lagen av den 30 juni 1913 om behandling av alkoholister tillsätta en nykterhetsnämnd samt uppdraga åt en kommitté att inkomma med förslag till bestämmelser för densamma; samt

2) att stadsfullmäktige måtte ingå till kungl. maj:t med begäran om sådan ändring i kungl. förordningen ang. försäljning av vin och öl den 9 juni 1905 samt kungl. förordningen av samma dag angående försäljning av brännvin, att beträffande Stockholm den stadsfullmäktige ålig-

gande skyldigheten att avgiva utlåtande dels över ansökningar om tillstånd att utskänka vin och öl dels över ansökningar från klubbar och föreningar att utskänka brännvin må kunna överlätas på en av stadsfullmäktige tillsatt nämnd.

Stockholm den 1 mars 1915.

G. H. von Koch. Fredr. Nilsson. Fritz Lindqvist.
Karolina Widerström. Josef Norén.

I motionens syfte instämma:

John Petersson. Albert Broomé.

Till Stockholms stadsfullmäktige.